

lingüistas de Asturias e Galicia. As *Normas* supoñen un avance cualitativo moi importante xa que "pretenden ser unha ferramenta pra introducir a nosa lingua nas escolas, na administración, nos medios de comunicación, etc.; e á vez de referente para que os nosos escritores intenten unificar no que seña posible os seus escritos" (Limiar, IV).

Esta normativa toma como base as *Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego* do ILG/RAG, do mesmo xeito que, din os seus autores, "el catalán da Comunidade Valenciana, das Illas Baleares, del Rosellón Francés e da vila sarda de Algher tein (ou deben ter) como referente as normas ortográficas e morfolóxicas del IEC (Institut d'Estudis Catalans)." (Limiar, VII). Sen embargo isto non empece que se respecten coidadosamente as solucións lingüísticas propias das falas occidentais de Asturias, entre elas a terminación *-in/-ía: toucín, vecín/vecía*; os plurais das palabras rematadas en *-n: cais, calzois*; o artigo *el* e as súas contraccións: *al, coel, del e pra*; formas verbais coma *femos, fedes, fain, fía (v. fer), uzco, ouguides, ouguía (v. ouguir), quira (v. querer), tremos, tredes, tría (v. trer)*, etc. E o mesmo respecto pode verse en escollas léxicas coma *cuza* ou *canza* (fem. de *can*), á par de *cadela*, a *bruita*, a *sapagueira*. O achegamento á lingua falada é imprescindible para que os falantes poidan identificarse coa Norma lingüística proposta; así e todo os mesmos autores advirten que se trata dunha normativa de compromiso, que non supón a renuncia a que o galego de Asturias se integre no galego común e a que, á súa vez, o enriqueza coas súas aportacións.

O esforzo e a constancia nas demandas de normalización fixeron que a MDGA leve conseguido importantes éxitos en Asturias, encontrando unha resposta social que parece prometedora, a pesar das evidentes dificultades. Dentro desa traxectoria, a MDGA vai celebrar nos próximos días 16 e 17 de decembro as *I Xornadas da Lingua e da Cultura Galega de Asturias* en Grandas de Salime, baixo o lema "Na busca das raíces da Terra Navia-Eo", e en homenaxe a Dámaso Alonso, estudioso das falas deses Concellos.

Agora, coa publicación das *Normas ortográficas e morfolóxicas del galego de Asturias* acábase de dar un paso de primeira importancia para a estandarización e a normalización do galego de Asturias, e polo tanto da lingua galega en xeral, pois a plena normalización nesa franxa do "galego exterior" ten que considerarse coma un aspecto máis da total normalización do galego.

R. M. LÓPEZ GATO

Revista de Llengua i dret nº 13, decembro de 1989, Escola d'administració pública de Catalunya.

Cunha estrutura idéntica á do número anterior (v. *Cadernos da lingua* nº 1), aparece o correspondente ó segundo semestre do pasado ano, baixo este esquema que se vai consolidando como habitual: unha primeira parte que recolle os relatorios das

Xornadas sobre traducción xurídico-administrativa, un epígrafe de estudos (sobre linguaxe administrativa e xurídica, réxime xurídico e planificación lingüística), os correspondentes extractos de ámbalas seccións, un capítulo de información, outro relativo a lexislación e xurisprudencia e o final dedicado a recensións.

Xornadas sobre traducción xurídico-administrativa

Antonio Badia i Cardús: Els treballs del projecte EUROTRA a l'Estat Espanyol.

Antoni Badia fai unha sucinta presentación, desde as súas orixes, deste proxecto de investigación EUROTRA, que, a raíz da importancia e do volume de traducción de textos e documentos nas distintas linguas da Administración da CEE, busca desenvolver un sistema de traducción automática e fomenta-los estudos no campo da lingüística computacional en Europa. Describe as funcións dos equipos de Barcelona e Madrid, e, máis amplamente, o marco organizativo de EUROTRA a nivel comunitario, cos seus órganos de coordinación e control. Finalmente, descríbese o marco de traballo desde o punto de vista científico.

Hélène Baurer-Bernet: La production de textes juridiques en diverses langues officielles par les institutions des Communautés Européenes.

Tras constata-la dobre tendencia diverxente (rexionalización) e converxente (conxunto de Comunidade) dos países comunitarios e a necesidade dunha linguaxe xurídica común apta entre as diversas linguas e dereitos comunitarios, a autora describe os eixes da orde xurídica comunitaria e os efectos da pluralidade de linguas e dereitos. Examina igualmente algúns casos de problemas e de interpretación nas distintas versións e describe os mecanismos de funcionamento dos equipos e servizos que interveñen na traducción e revisión de textos e na produción de documentos, dando noticia do sistema de información e documentación automatizada para o dereito comunitario (CELEX).

Jose Inazo Berasategi Lardizabal: La traducción jurídico-administrativa en el País Vasco.

O autor fai un repaso do desenvolvemento da traducción xurídico-administrativa no País Vasco, que coñeceu unha recente xeneralización a partir do recente marco legal e do establecemento da cooficialidade. Tras describi-los textos e publicacións obxecto de traducción e a situación en Navarra, analízanse os principais problemas que presenta a cuestión, sobre todo a falta de tradición da linguaxe administrativa en euskera e a falta de uso dos textos traducidos. Resáltase o valor da figura do traductor e do seu papel, avogando por unha progresiva diferenciación entre os labores deste e do normalizador lingüístico. Por último descríbese o que supón a existencia da Escola de

Traductores Xurídico-Administrativos (creada en 1986 e adscrita ó Instituto Vasco de Administración Pública) e as novas liñas de actuación na materia.

M. Teresa Espinal, Teresa Cabré i Monné e Joan Fontcuberta: La formació lingüística de traductors i intèrprets en contextos bilingües.

Preséntanse este relatorio subdividido en tres seccións, da autoría respectiva segundo o anterior encabezamento. Na primeira delas, a autora trata sobre a formación lingüística global no campo da traducción e interpretación, resaltando o valor da formación interdisciplinaria e describindo o plan de estudos da Escola Universitaria de Tradutores e Intèrpretes da Universidade Autónoma de Barcelona. A seguir, Teresa Cabré analiza a formación lingüística en lingua materna, a súa importancia, os métodos e técnicas de ensino e o contido dos cursos de aprendizaxe. Por último, no punto dedicado ó ensino da traducción en contextos bilingües, o autor expón os principios básicos do proceso de traducción e analiza as principais interferencias nun contexto bilingüe, expoñendo a necesidade dunha aprendizaxe regrada da traducción.

Carles Duarte i Montserrat: La traducció juridico-administrativa avui a Catalunya.

Tras dar idea da tradición da traducción xurídico-administrativa desde a época medieval e o seu protagonismo actual, debido á situación de dobre oficialidade lingüística e á integración do Estado español na CEE, pásase revista ás principais cuestións e problemas que afectan ó establecemento e á fixación dun modelo catalán: as interferencias e contaminacións do castelán, a necesidade de empregar recursos propios, os aspectos terminolóxicos, as cuestións gráficas, etc.

Maitte Valero: La interpretación en los organismos internacionales.

A relatora fai unha breve historia da interpretación e da súa consolidación, que ten lugar especialmente a partir da constitución da Sociedade de Nacións e da Organización Internacional do Traballo. Destácase o papel que hoxe ten a Asociación Internacional de Intèrpretes de Conferencia (AIIC), que, entre outras cousas, negocia coas instancias administrativas as condicións de traballo, as normas técnicas das cabinas e as tarifas dos intérpretes.

No capítulo de ESTUDIOS e na sección correspondente á linguaxe administrativa e xurídica, inclúese o seguinte artigo:

Joaquim B. Martí Mestre: Les "Ordinacions de la costa marítima del regne de Valencia" (1673): unha mostra da llengua administrativa en el segle XVII.

Este artigo -extracto de tese de licenciatura do autor- pretende ofrecer unha mostra da linguaxe xurídico-administrativa catalana no momento histórico coñecido

como "Decadencia", de intenso predominio da lingua e cultura castelán nos Países Cataláns. Pásase revista ás construcións, expresións, léxico e hábitos lingüísticos que reflicte esta obra, que, a pesar da forte presión do castelán, mostra unha lingua minimamente digna, con notas arcaizantes e usos tradicionais, e un estilo sinxelo e preciso. Conclúe o autor o interese do texto para a configuración do rexistro administrativo actual. Inclúese ó final, na bibliografía, unha trintena de obras relacionadas co tema.

Na sección que trata do réxime xurídico, inclúense os seguintes artigos:

Josep M. Puig i Salellas: La llengua i la dominació política.

O autor sistematiza as distintas situacións xurídico-lingüísticas distinguindo os sistemas de multilingüismo delimitado, superposto e mixto, avogando na regulación polo primeiro sistema que tomaría como punto de partida o principio de territorialidade e de recoñecemento exclusivo ou preferente da lingua autóctona, matizado por outros factores como a situación sociolingüística do momento. Logo de revisa-la situación do catalán nos diversos territorios, analiza o conflito lingüístico como problema xurídico.

Celsa Pico Lourenzo: La lengua como cuestión de orden público en el ámbito de la libre circulación de trabajadores en la Comunidad Económica Europea.

A partir do ordenamento xurídico comunitario na materia, examínase como afecta o pluralismo lingüístico dun Estado á libre circulación de persoas e a consideración da lingua e do respecto ás modalidades lingüísticas como cuestión de orde pública, prevalecendo mesmo sobre o principio da libre circulación de persoas, a teor das esixencias que marca a ordenación estatutaria nun sistema de cooficialidade lingüística xeneralizada.

María José Rey: Promoción de l'euskera: interferència a un acomiadamet Sentència del Tribunal Suprem de 15 de juliol de 1986.

A autora describe e analiza a sentenza da data referida na que o Tribunal Supremo desestima o recurso interposto contra unha sentenza anterior da Maxistratura de Traballo que viña confirma-lo despedimento en 1985 dos profesores do Euskaltegi Municipal de Éibar por se negaren a realiza-las probas de habilitación especiais convocadas para cumprir un novo requisito do posto de traballo, para concluír que se fixo unha interpretación extensiva da lei que non favorece precisamente o ensino do euskera e unha positiva política lingüística.

Lluís Jou: La competencia de la Generalitat en materia de normalización lingüística, confirmada pel Tribunal Constitucional.

Coméntase a sentenza do Tribunal Constitucional do 21 de abril de 1989 relativa ó conflito de competencias promovido polo Goberno central contra o artigo 3 do Decreto da Generalitat de Cataluña 125/84, do 17 de abril, referente á prevalencia idiomática no caso de dúbida na interpretación das escrituras públicas, e conclúese que a Generalitat ten plena e exclusiva competencia en materia de normalización lingüística, incluso en cuestión nas que a competencia material é reservada ó Estado.

Xavier Castrillo i Gutiérrez: La llengua de les etiquetes dels productes cosmètics: l'opinió del Gabinet Jurídic Central.

Reprodúcese a contestación -anterior á sentenza da que trata o artigo anterior- do conflito positivo de competencia formulado polo Goberno do Estado sobre a regulación do uso lingüístico na etiquetaxe dos produtos comerciais, a raíz dos artigos 2 e 3 do Decreto 180/1988, do 27 de xullo, da Generalitat, de normas sobre a regulamentación técnico-sanitaria de produtos cosméticos.

Joaquim Llimona i Balcells: La normativa de la Generalitat de Catalunya sobre etiquetatge i la lliure circulació de mercaderies.

O autor, tralo repaso dos ordenamentos xurídicos e do conflito entre Goberno central e Generalitat, analiza a compatibilidade das disposicións catalanas sobre etiquetaxe co fin de promover a normalización lingüística no eido comercial cos principios e directrices comunitarias no tema do idioma da etiquetaxe. Conclúese coa adecuación das normas ás ditas directrices, pois non prexudican a libre circulación de mercadorías nin intereses obxectivos esenciais como poden se-la saúde, a protección dos consumidores ou do medio ambiente.

Na sección relativa á planificación lingüística, temos este artigo:

Josep M. Aymà i Aubeyzon: El Pla Troncal General. Proposta d'esquema bàsic per al desenvolupament de la normalització lingüística.

O autor, dunha forma ampla, e logo de formula-la necesidade dunha política lingüística non conflictiva e de expoñe-los antecedentes dunha eficaz acción planificada neste terreo, realiza a súa proposta de esquema básico para o desenvolvemento da normalización lingüística, o Plan Troncal Xeral, e o seu desenrolo en posteriores etapas.

Ó remate deste capítulo de estudos figuran como vén sendo habitual, os correspondentes *extractos*, tanto dos relatorios das xornadas coma dos artigos do capítulo (os redactados en catalán extráctanse en inglés e en castelán e os redactados en castelán e francés, en catalán en inglés).

No seguinte capítulo, *Información*, recóllese a noticia que fai Carles Duarte i Montserrat sobre "Un seminari per a la preparació de directrius destinades a millorar la qualitat de les lleis", organizado polo Parlamento vasco en abril de 1989, co obxectivo de

contribuír á racionalización do proceso de produción de normas mediante a elaboración dunhas conclusións en forma de criterios ou recomendacións que convén aplicar na elaboración das leis.

O capítulo de *lexislación e xurisprudencia* divídese en dúas seccións:

a) *Crónica lexislativa*, na que Joan Ramon Solé i Durany reproduce as disposicións lexislativas relativas á lingua e ó dereito que se promulgaron en Cataluña e no resto do Estado español. Tamén se inclúe, en francés e inglés, a Carta europea das linguas rexionais ou minoritarias en Europa, aprobada pola Asemblea parlamentaria do Consello de Europa o 4 de outubro de 1988.

b) *Xurisprudencia*, onde se reproducen as seguintes sentencias a cargo de Joan Ramón Solé as do Tribunal Supremo e de Antoni Milian i Massana a do Tribunal Constitucional:

-Sentencia do TC 74/1989, do 24 de abril, que resolve o conflito positivo de competencias promovido polo Goberno central en relación co artigo 3 do Decreto catalán 125/1984, do 17 de abril, polo que se regula o uso da lingua catalana nas escrituras públicas, que lle outorga a razón á Generalitat; reproducense os fundamentos xurídicos e un voto particular.

-Sentencia do TS do 12 de xuño de 1987 que confirma outra da Audiencia Territorial de Valencia do 11 do 86 e anula o acordo da Xunta da Universidade polo que se permite impartir-las clases en catalán ou castelán segundo o criterio do profesor.

-Sentencia do TS do 19 de xaneiro de 1988 que confirma outra da Audiencia Territorial de Barcelona do 6 do 87 sobre medidas de impulso da normalización lingüística mediante accións de soporte do catalán (sobre axudas a películas en catalán).

-Sentencia do TS do 11 de maio de 1988 que confirma outra da Audiencia Territorial de Valencia do 11 do 87 sobre a demanda duns pais dun colexio público por impartir clases en catalán.

-Sentencia do TS do 9 de novembro de 1988 que revoca outra da Audiencia Nacional do 4 do 88 que estimaba o recurso dunha asociación contra Televisión Española, SA, porque fai algúns informativos só en catalán.

Finalmente, no capítulo de *recensións*, Marta Xirinachs dá noticia da obra de Lluís Payrató "Català col·loquial (aspectes de l'ús corrent de la llengua catalana)", publicada en 1988 pola Universidade de Valencia dentro da colección "Biblioteca Lingüística Catalana".

Como vemos, trátase dun número que se mantén na liña positiva da revista en conxunto. O feito de que non apareza ningún artigo ou relatorio sobre a situación galega ou algunha referencia á produción lexislativa en Galicia -nas correspondentes seccións- penso que é máis ben achacable a nós mesmos, ós galegos.

Se de mencionar aspectos perfectibles se tratase, creo que, fronte á extensión do capítulo de dicado ó réxime xurídico ou á xurisprudencia e lexislación, son bastante esca-

sos os que tratan da linguaxe adminsitrativa e xurídica, da planificación lingüística e mesmo das recesións (só aparece cadanseu artigo ou colaboración). Igualmente, penso que sería de interese -aínda que xa existan outras vías de transmisión e a pesar da súa periodicidade semestral- que o capítulo de información nos dese conta de actividades e publicacións, cando menos, da Escola de Administración. Por último, convén indicar que da lectura da revista, e entre liñas, só sabemos que as Xornadas que ocupan a primeira parte deste número foron organizadas pola Escola Universitaria de Tradutores e Intérpretes da Universidade Autónoma de Barcelona, e mais pola propia Escola de Administración Pública, pero a algún lector pódelle queda-la dúbida deste dato, así como do lugar e da data de celebración.

Polo demais, cómpre felicitar ó equipo redactor da revista pola súa permanencia e continuidade e, como non, pola súa calidade e importancia no ámbito da normalización lingüística.

CARLOS DÍAZ ABRAIRA